

Posudek vedoucího práce na diplomovou práci Bc. N. Futejové
*Recepcia dramatickej tvorby Jordana Radičkova v českom a slovenskom
prostredí* (KJBS, FF UK Praha 2014, 104 s.)

Nikola Futejová si pro svou práci vybrala téma z oblasti recepce literárního díla v cizím prostředí, konkrétně her bulharského dramatika J. Radičkova v českém a slovenském kulturním prostředí. Rozdělení látky je přehledné a účelné, kandidátka shromáždila rozsáhlou bibliografii a problematiku studovala i z materiálů pražského a bratislavského divadelního ústavu.

V *Úvodu* je chybně uvedeno časové vymezení práce: na s. 8 – 1974, v abstraktech (s. 5, 6) je rok 1976, ale ve skutečnosti má u nás první hra premiéru 1975 (s. 32); formulace „pomalejšího kulturního rozvoje“ je nepřesná, spíše se hovoří o urychleném lit. vývoji (s. 8).

Úvodní kapitola o vývoji bulharské dramatiky má kompilativní charakter. Fakta převzatá ze *Slovníku světových dramatiků – bulharští autoři* jsou někdy přebírána nekriticky a obsáhlé poznámky pod čarou text znepréhledňují. Často se objevují chyby: 1956 místo 1856 (s. 10, 12, poz. 11), Vazovova hra má název Službogonci, nikoli Karieristi (s. 14), postava z Javorovovy hry je Christoforov, nikoli Christofor (s. 15, poz. 25), D. Dimov umírá 1966, nikoli 1952 (s. 17, poz. 13), v poz. 37 (s. 18) chybí konec textu; chyby jsou i v azbuce (s. 18, poz. 40). Rozvinuta měla být podnětná teze o podobných satiricko-groteskních prvcích u Radičkova a Stratieva (s. 20), kandidátka by mohla myšlenku upřesnit při obhajobě; škoda že Stratievova tvorba je zachycena jen do r. 1975 (s. 20). Proč?

Přehled Radičkovyho života a díla je rovněž kompilací a poměrně dobře plní svůj účel. Text však někdy působí spíše jako vypisované poznámky, málo komentované a nedostatečně provázané (bulharské reálie – lit. ceny apod. by bylo na místě překládat, např. s. 27, Početnijat znak...). V citátu před poz. 55 (s. 23) se střídá slovenština s češtinou, ostatně kandidátce jsem navrhol české citáty nepřekládat. V této části mělo být podrobněji pojednáno o prvcích **magického realismu** u Radičkova. (Signifikantní je zmínka o nelibosti soudobých kritiků k užívání termínu magický realismus, s. 55.) Na prohloubení problematiky nezbyl zřejmě už čas. Teoreticky se N. Futejová mohla opřít např. o knihy „*Zázračné reálno*“ a *magický realismus* (2003) Evy Lukavské, *Magický realizmus Isabel Allendeovej* (2011) Magdy Kučerkové (2011) nebo *Imaginace Hispánské Ameriky. Hispanoamerická kulturní identita v esejích a v románech* (1998) Anny Houskové. Při obhajobě by bylo vhodné pohovořit o magickém realismu u Radičkova (nejen v dramatice) podrobněji.

Přínosný je autorkou vypracovaný soupis premiér a překladů (s. 29-37) a závěrečný podrobný přehled inscenací (s. 96-104). Škoda že není uvedeno i datum derniéry a počet představení, informace by měly být dostupné (některé jsou uváděny v hlavním textu). U hry Jauari (s. 30) by mělo být vysvětleno, proč nebyl vhodný doslovný překlad *Leden*, jinak je formulace „podezření na protisocialistickou hru“ nesrozumitelná.

Jádro práce tkví v kapitole o české a slovenské recepci Radičkovových her (s. 38-70). Osobní zaujetí materiálem, faktografická hutnost a výborná znalost pramenů jsou její předností. Někdy však postrádám (s výjimkou částí o *Januari* a zejména o *Pokusu o létání*, které jsou vypracovány promyšleně a s opravdovým vhladem do Radičkovy tvorby) vlastní interpretaci každé hry, upozornění na inscenační obtíže, komentování jednotlivých úsudků o hrách z denního tisku apod. Důležité jsou i otázky vztahu Radičkovových her k ostatní části díla – např. povídka a hra *Januari* měly být detailněji srovnány (s. 38), podobně se měly konfrontovat hra *Opit za letene* a povídka *Upoutaný balon* (s. 53-63) a obě verze pohádkového příběhu o vrabčácích (s. 68-69). Jak je transformována např. kategorie vyprávěče, do jaké míry se dialogické pasáže z prozaického útvaru opakují či neopakují v dramatu? Alespoň stručně mohla kandidátka nastínit poetiku her *Železný kluk* a *K obrazu svému*, které sice byly přeloženy, ale nikoli inscenovány. Čím si nezáměrně divadel vysvětluje?

Jsou jako celek opravdu tak výjimečné a nepoznamenané socialismem, že by oslovily i dnešní české a slovenské publikum? V *Závěru* je naznačeno, že „zub času“ text přece jen poznamenal.

Rozsáhlé úryvky z kritik (např. s. 58-59) mohla autorka i rozšířit, ale měly by být přesunuty spíše do přílohy, popř. bylo možné reprodukovat ofoceně výstřižky; bibliografie ohlasů mohla být vypracována jednotněji a údaje mohly být rozšířeny o standardní informace (ročníky a čísla periodik, přesné stránky).

Kapitola o překladatelích Radičkovovy tvorby místy připomíná slovníkové heslo. Alespoň stručně měla kandidátka pojednat o autorově jazyce a o úskalích českých a slovenských překladů jeho her. Co si sama myslí o přeložitelnosti Radičkovovy dramatiky?

Obrazová příloha je volena vhodně, snad jen popis mohl být konkrétnější (zejména u Radičkovových ilustrací, s. 94-95).

Diplomová práce N. Futejové přináší řadu zajímavých a nových postřehů z oblasti české a slovenské recepcie bulharské literatury, ačkoli po formální stránce (překlepy, bibliografie) vykazuje řadu nedostatků (některé jsem vyznačil v zapůjčeném exempláři), které by odstranila pozornější redakce. I po obsahové stránce je někdy patrné, že na hlubší analýzu a podrobnější výklad již nezbývalo času (viz výše – souvislosti Radičkovova díla s magickým realismem).

Předložená diplomová práce N. Futejové *Recepcia dramatickej tvorby Jordana Radičkova v českom a slovenskom prostredí* splňuje kritéria odborného kvalifikačního textu a může být připuštěna k obhajobě.

V Praze dne 22. srpna 2014

PhDr. Marcel Černý, Ph.D.